

Vastaus valtuustoaloitteeseen

27.1.2026

Asiakirjan yksilöivä tunnus

Ikäihmisten palvelut

Aluevaltuutettu Tuula Ala-Aho

Valtuustoaloite

Aluevaltuutettu Tuula Ala-Aho on tehnyt valtuustoaloitteen kotiin vietäviin palveluihin, vuodeosastopaikkoihin, ympärivuorokautisen hoivan ja yhteisöllisen asumispalvelun lisäämiseksi Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella.

Ala-Aho esittää, kotisairaanhoidon, kotihoitoon ja kotisairaalan henkilöstöresurssien lisäämistä, jotta tarpeellinen ja inhimillinen hoito voidaan järjestää. Lisäksi hän esittää vuodeosastopaikkojen ja ympärivuorokautisen hoivan ja yhteisöllisen asumisen palveluiden lisäämistä alueellamme ja kriteerien uudelleen muotoilua siten, että näihin palveluihin pääsee todellisen tarpeen mukaisesti.

Ikäihmisten toimialueen vastaus

75 vuotta täyttäneiden kotona asuminen on yleistynyt jo useampana vuotena. Vuonna 2024 lähes 40 000 (93 %) asui kotona, joista 42 prosenttia asui yksin. Iäkkäiden määrän kasvun myötä 75 vuotta täyttäneitä kotona asuvia oli lähes 2 000 ja yksinasuvia lähes 800 enemmän kuin vuonna 2023. Kotona asuvia on ikäryhmään nähden yhtä paljon kuin koko maassa keskimäärin.

Pohteen päivitetty ja 10.11.2025 aluevaltuustossa hyväksytty hyvinvointialuestrategia on ohjannut talousarvion valmistelua. Lisäksi talousarviovalmisteluun liittyen Pohteella on käyty hyvinvointialuejohtajan johdolla talousarvioneuvottelut kaikkien toimialueiden kanssa, jossa toimialueet ovat kuvanneet annettuun talousarviokehykseen sisältyviä taloudellisia ja toiminnallisia riskejä sekä tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteitä.

Toimialuejohtaja päättää aluehallituksen sitovuustasossa olevien talousarviomäärärahojen siirroista toimialueen sisällä hallituksen ja/tai valtuuston päättämissä rajoissa (hallintosäntö 34 §, kohta 4). Talousarvio sisältää sitovien taloudellisten tavoitteiden lisäksi myös hyvinvointialuestrategiaan pohjautuvia toiminnallisia tavoitteita vuodelle 2026. Tavoitteet asettavat päämääriä hyvinvointialueen toiminnan johtamiselle, kehittämiselle sekä toimintojen ja rakenteiden uudistamiselle. Talousarviossa toiminnan ja talouden tavoitteet liittyvät tiiviisti toisiinsa. Mikäli talousarviossa esitetyt tulot tai menot muuttuvat, on myös toiminnallisia tavoitteita arvioitava uudelleen. Jos tavoitteet eivät ole saavutettavissa talouden tilanteessa tapahtuneiden muutosten takia, on aluevaltuuston tarpeen käsitellä ja hyväksyä myös toiminnallisia tavoitteita koskevat muutokset.

Elämänkaaren mukaisten palvelukokonaisuuksien kehittämistavoitteena vuosina 2026–2028 on päätavoitteeksi kirjattu ”Ikäihminen pystyy elämään ja asumaan kotona mahdollisimman pitkään toimintakykyisenä ja turvallisessa ympäristössä ja hän pystyy ylläpitämään mahdollisimman itsenäisesti terveyttään, hyvinvointiaan ja mielekästä elämää.” Hoito ja palvelut toteutetaan yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella oikea-aikaisesti ja voimavara- ja resurssien avulla.

Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisema vanhuspalvelujen laatusuositus (v.2024) ohjaa aktiiviseen ja toimintakykyiseen ikääntymiseen sekä palvelujen toteuttamiseen kestäväällä tavalla.

Kotiin annettavien palveluiden lisääminen

Ikäihmisten elämänkaaren tavoitteisiin on vuodelle 2026 asetettu kotisairaaloiminnan laajentaminen uusiin potilasryhmiin sekä toiminnan tuottavuuden parantaminen. Tavoitteiden saavuttamiseksi tunnistetaan akuuttiverkoston palveluja runsaasti käyttävät potilaat ja laaditaan yhteinen toimintamalli, jonka avulla heidän palvelutarpeisiinsa voidaan vastata nykyistä tarkoituksenmukaisemmin. Kotisairaaloimintaa ja kotisairaalan lääkäryötä yhtenäistetään sekä kotisairaалassa toteutettavia hoitomahdollisuuksia vahvistetaan koko Pohteen alueella. Kotisairaaloiminnan laajenemisen edellytyksenä on uusien potilasryhmiä tunnistaminen sekä etenkin Oulun yliopistollisesta sairaalasta kotisairaalaan tehtävien potilassiirtojen edistäminen. Myös teknologian hyödyntämisellä tavoitellaan kotisairaалavolyymien lisääntymistä. Toimintaa laajennetaan erityisesti Oulun ja Lakeuden alueilla, joissa kotisairaaloiminnan väestöön suhteutettu peittävyys on muuta aluetta alhaisempi. Kotisairaaloiminnan laajentumiseen on varauduttu yhdeksän (9) työpanoksen lisäyksellä.

Ikäihmisten palvelujen toimialueen strategiseksi tavoitteisiin on vuodelle 2026 kirjattu, että kotona asumisen tukea vahvistetaan kuntouttavan päivätoiminnan, kotikuntoutuksen ja lyhytaikaisen kuntouttavan palveluasumisen avulla teknologiaa hyödyntäen. Lisäksi strateginen tavoitteena on, että asumispalveluiden rakenteen keventäminen ikäihmisten yhteisöllistä asumista lisäämällä.

Talouden tasapainottamisen toimenpiteeksi on kirjattu, että yhteisöllisen asumisen peittävyydestavoite pidetään 1 % tasolla (75 vuotta täyttäneiden määrään suhteutettuna) tarkoittaen, että yhteisöllisen asumisen peittävyys kasvaa vuoteen 2025 verrattuna (9/2025: 0,7 %). Yhteisöllisen asumisen paikkamäärän lisäyksellä on tavoitteena vähentää paljon säännöllistä kotihoitoa tarvitsevien asiakkaiden määrää.

Henkilöstötalousarviossa on suunniteltu, että osajayksikön toimintaa vahvistetaan toimialueella 52 htv:llä, jolla tavoitellaan lyhytaikaisten sijaisten käytön vähentämistä ja säästöä sijaiskulujen lisäksi hälytysrahoissa sekä lisä- ja ylityökorvauksissa.

Ympäri vuorokautisen hoivan lisääminen

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallituksen ja aluevaltuuston hyväksymään v. 2026 talousarvioon, toiminta- ja taloussuunnitelmaan on kirjattu, että ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkamäärä pidetään vuoden 2025 tasolla, joka on 2600 paikkaa ja tarkoittaa 5,7 %:n peittävyyttä vuonna 2026. Palveluissa hyödynnetään monituottajuutta, yhteisöllisen asumisen ja perhehoidon mahdollisuuksia.

Palveluun hakeutuneista n. 60%:lle myönnetään palvelu ja n. 25 % hakeneista pääsee palvelun piiriin, vaikka kaikki myöntämisen perusteet eivät täyty. Palvelupeittävyys Pohteella on n. 6,1 %, palveluun odottaa alle 20 henkilöä ja palvelu aloitetaan alle 60 vrk kuluessa hakemuksen saapumisesta.

Asumispalveluiden myöntämisen perusteet tuodaan tulevaisuuslautakunnalle helmikuussa esittelyyn ja uudelleen arvioitavaksi, jonka jälkeen asia etenee talousarviokirjauksen mukaisesti aluevaltuuston käsittelyyn. Jos ympärivuorokautisen palveluasumisen peittävyyttä lisätään, tulee ikäihmisten taloussuunnitelma v. 2026 avata ja lisätä määrärahaa palvelun järjestämiseen ja tuottamiseen.

Vastaus valtuustoaloitteeseen
27.1.2026
Valitse asiakirjatyyppi

Vuodeosastopaikkojen lisääminen

Akuuttiosastojen osalta voi todeta, että nykyinen raami ei mahdollista akuuttipaikkojen lisäämistä.

Oulussa 27.1.2026

toimialuejohtajat Mervi Koski ja Päivi Peltokorpi
palvelualuejohtajat Satu Kangas, Maria Vahtola ja Hannele Pöykiö